

Från distans till verklighet

– En reserapport

Adelie Centerstam | Lunds Universitet 2025

Från Lund till...

...Wien

...Rom

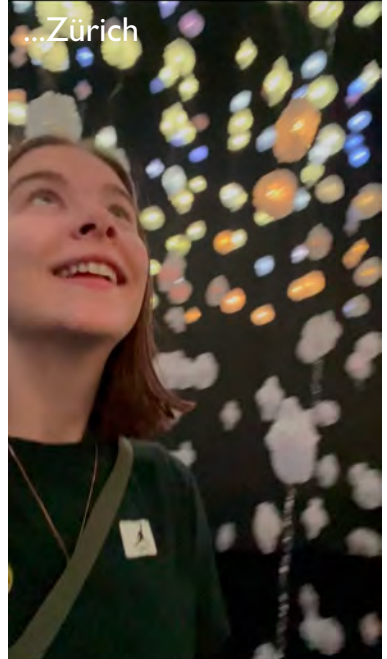
...Amsterdam

...Berlin

...Zürich

Bakgrund

Under min utbildning har jag stött på många hinder när det kommer till studieresor. Första året jag studerade, skickades vi hem på grund av pandemin. Därefter ställdes flera studieresor in. Det ledde till att många byggnader under min utbildning studerats på distans genom att titta på foton, ritningar, google maps och street view. För min del blev det inga resor längre än till Köpenhamn. Därför sökte jag detta stipendium – för att komma ut en bit i världen och uppleva fler byggnader och platser på riktigt!

En fråga jag ställt mig under utbildningen är vad jag missat när jag inte följt med på studieresan? Att förstå exakt hur en byggnad ser ut kan man ofta göra ganska bra hemifrån på datorn. Men hur känns det att vara där? Hur skiftar ljuset över tid, hur doftar det och hur låter det? Är det en lugn eller stressig plats? Dessa mer upplevelserelaterade frågor var desto svårare att svara på. När mina klasskamrater kom hem från Rom frågade jag ”Hur var det?” och inte ”Hur

såg det ut?”. (Eller ja, i vissa fall var internet bristfälligt och jag kunde inte se en byggnad ur en viss vinkel eller så var det byggställningar framför på google street view och då undrade jag om olika detaljer.)

Jag planerade min resa efter att se flera byggnader som påverkat mig under min utbildning. Jag visste också från början att jag ville åka tåg – det var en av alla anledningar som ledde till att jag inte följt med på studieresor mitt i terminen. Det tar mycket längre tid att åka tåg än flyg och med andra kurser och inlämningar runt omkring fanns oftast inte den tiden. Personligen vill jag undvika flyg på grund av klimatavtrycket.

Min plan blev efter mycket nedkokande följande: Lund – Berlin – Wien – Rom – Zürich – Amsterdam – Lund. Att det var långa avstånd mellan städerna var inget problem, jag åkte nattåg flera gånger under resan.

Berlin

I Berlin hade jag på förhand spanat in Hansaviertel. Hansaviertel är ett bostadsområde som byggdes upp på 50-talet efter att en hel stadsdel blivit sönderbombad under andra världskriget. Massor av kända arkitekter har ritat varsin byggnad på området som kännetecknas av kreativa höghus i betong.

Jag åkte på resan under mitt examensarbete och passade därför på att titta lite på referenser till det. Mitt ämne handlade om trapphus och entrérum och det stötte jag på många spännande varianter av i Hansaviertel. Jag promenerade genom området en kall oktoberdag så jag fick inte till några bra skisser med stela fingrar. Däremot tog jag massor av foton!

Som uppvuxen i Stockholmsförorter är jag väl bekant med 60-talets och miljonprogrammets betonghus. De har ofta någon fin detalj i form av ett koppartak över entrén eller en port i vackert trä. Men här i Berlin var känslan att arkitekterna fått stor konstnärlig frihet att leka med former och färger för att skapa mer visuellt intressanta höghusblock. Kanske kan vi använda oss av det nu när det är dags att renovera våra egna höghus i Sverige?

Jag vandrade vidare runt i staden förbi Bauhaus-Archiv som var stängt för renovering och vidare förbi Mies Van der Rohes museum som mötte marken och terrängens nivåskillnader genom en stor plattform och skulpturpark i sutteräng. Där emellan såg jag också flera intressanta byggnader.

Arkitekt: Fritz Jaenecke och Sten Samuelsson

Arkitekt: Oscar Niemeyer

Arkitekt: Sergius Ruegenberg och Wolf von Möllendorff

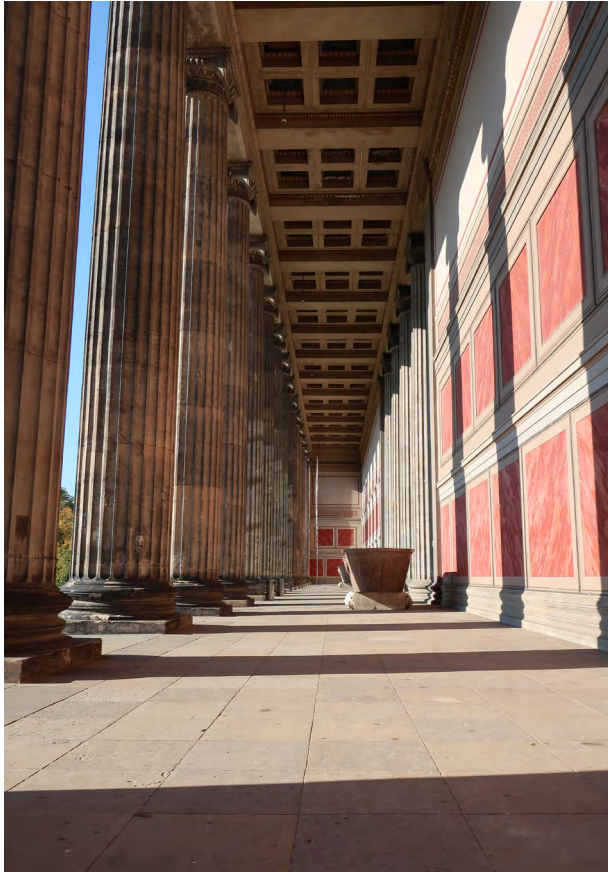
Arkitekt: Alvar Aalto

Arkitekt: Pierre Vago

Berlin

Dag två i Berlin begav jag mig till Museuminsel och Altes museum. Denna byggnad har vi läst om i historiekurserna på skolan och jag såg fram emot den runda salen med kupoltak och att gå längs kolonnerna på framsidan av byggnaden. När jag väl kom dit var det uppenbart att skalan och detaljerna på byggnaden var något alldeles extra att uppleva i verkligheten. Det var svårt att fånga samma känsla i fotografier.

Inuti byggnaden pågick utställningar om antika Grekland och Rom vilket innebar massor av statyer. Dessa var fascinerande i hur välgjorda de var. Jag blev också underhållen av deras miner och posering med hög igenkänningsfaktor.

Det runda rummet med kupolen var svårt att fånga i en bild. Istället fick det bli flera bilder (och filmklipp).

Jag såg massor av fler intressanta byggnader och design i Berlin. Jag la särskilt märke till hur olika tunnelbanestationerna kunde se ut beroende på hur gamla de var. Vissa av dem var riktigt fina!

Wien

Efter två dagar i Berlin tog jag tåget mot Wien. Jag fick dock inte plats på nattåget utan fick stanna i Prag och sova på ett hostel nära stationen för att sedan ta morgontåget vidare. Första året på arkitektskolan byggde vi våra första ordentliga modeller i grupp. Vi handritade också en sprängskiss i perspektiv och höll en presentation om byggnaden. Min grupp studerade Kirche Am Steinhof, mentalsjukhuskyrkan av Otto Wagner. Sen dess har jag velat åka till Wien och uppleva den på riktigt!

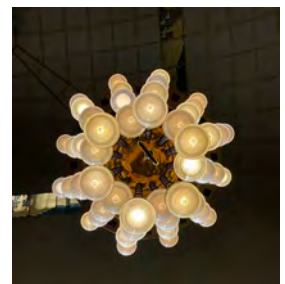
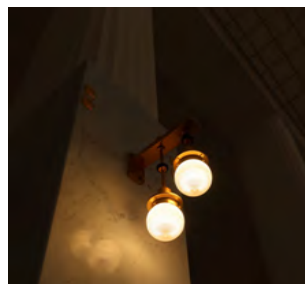

Att ta sig till kyrkan var verkligen en arkitektonisk promenad. Bussen stannade på gatan utanför grindarna till området och sedan fick man traska längs grusgångar upp för en backe och sista biten upp var det trappor. För högst upp av alla byggnader låg Kirche Am Steinhof med sin guldkupol som sticker upp och ger ett sken som syns från andra sidan staden om man står på en höjd.

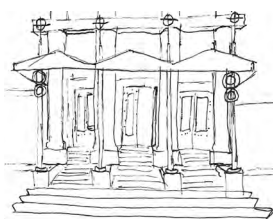
Innan jag åkte på resan berättade jag för min exjobbshandledare Thomas att jag skulle besöka den här byggnaden och han sa att det var den bästa inredningen han sett. Jag förstod nog inte riktigt innan jag åkte men nu är jag beredd att hålla med! Interiören var klädd i marmor och

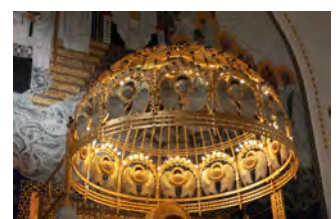
guld och det fanns inte en enda detalj lämnad till slumpen (förutom de nutida ramperna). När jag klev in blev jag hänförd av hur ståtligt rummet kändes. Guldets i taket glänste av solljuset som sken in genom fönstren, som i sig var konstverk. Det gick inte att fota rummet som helhet med rättvisa. I entrén mötte jag en guide, som tyckte det var roligt att jag var arkitektstudent, som berättade och visade för mig de detaljer han gillade allra mest. Jag blev kvar till stängning och då ville han visa mig hur ljuset ändrades när lamporna släcktes och jag fick gå sist ut av alla.

Varenda lampa var specialdesignad. Den högra lampan blev jag uppmanad att titta på just underifrån utan museiguiden.

Skiss på entrén

"Taket" på altaret

I en historiekurs på kandidaten fick jag lära mig om arkitekten Friedensreich Hundertwasser. Då skrev jag en essä om hans bostadshus i Wien och lärde mig om hans manifest. Nästa dag började därför med ett besök där.

Kirche am Steinhof var en av resans höjdpunkter. Hundertwasser haus däremot, var lite av en besvikelse. Att det var proppfullt av turister i grupper utanför bidrog inte till det positiva. Och byggnaden i sig kändes inte så organisk och fri från raka linjer som Hundertwasser skrivit om i sitt manifest. Varför inte använda sig av några rundade fönster? Färgerna var inte heller så granna som de ser ut på de redigerade fotona på internet. Det var även otroligt kommersialiserat med minst 5 souveniraffärer i kvarteret som sålde Hundertwasser merch. Jag tycker synd om de hyresgäster som bor i huset som alltid är omringat av turister (inklusive mig). Trots det uppskattar jag kreativiteten och lekfullheten av huset.

Jag promenerade vidare och tittade på Kunsthau Wien (Hundertwasser). Den byggnaden kunde jag uppskatta mer eftersom det svartvita färgschemat gav känslan ett mer genomtänkt uttryck. Inne på museet köpte jag mig en biljett till Lange nacht der Museum som råkade infalla just när jag var i Wien. Sen spenderade jag hela kvällen fram till midnatt med att besöka olika konstmuseer i staden. Det blev bland annat Schloss Belvedere, Österrikiska nationalbiblioteket och Leopold museum. Där såg jag både mäktiga byggnader och många fina tavlor. Med trötta ben staplade jag in på Naturhistoriska museet för att bara titta på byggnaden. Jag fascinerades av att det fanns två tvillingbyggnader mitt emot varandra som inhyste varsitt museum. Nästa gång jag är i Wien får jag gå på Konsthistoriska museet också!

På förmiddagen gick jag på en gratisutställning på Wien Museum och lärde mig lite om stadens historia. Där läste jag om hur bostadsstandarden och levnadsvillkoren fick en förbättring under 1900-talet. På eftermiddagen tog jag därför tåget ut till en förort och tittade på Werkbundsiedlung. Det var ett modernistiskt bostadsområde från mellankrigstiden som blev en förebild för kommunala bostäder i Wien.

Hundertwasser haus

Kunsthau Wien

Foajén av Schloss Belvedere hölls upp av statyer

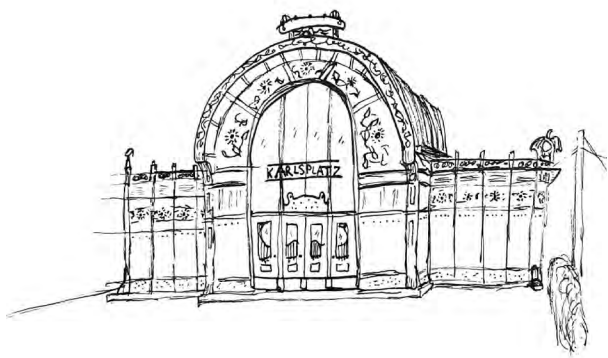

Naturhistoriska museets interiör var väl utsmyckat

Det högsta huset i Werkbundsiedlung

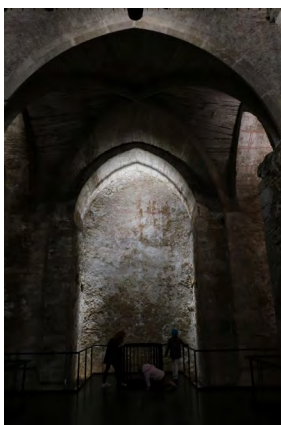
Under min vistelse i Wien möttes jag av Otto Wagner många gånger. Speciellt när jag åkte de olika spårvagnarna och tågen som går längs de stationer på Stadtbahn som han ritade. Gemensamt tema för stationerna var grönt, vitt och guldigt med många snirkliga och runda dekorationer. Den pampigaste av de alla var Hietzing station där Wagner ritade en separat pampig vänthall endast för kejsaren.

Skiss på Karlsplatz gamla stationshus

Interiör Karlsplatz gamla stationshus, som nu är museum.

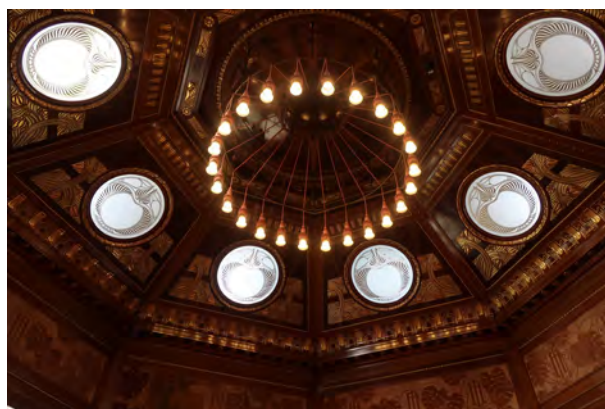
Virgilkapelle från 1200-talet

Sista eftermiddagen strosade jag runt på stan och råkade hitta ett underjordiskt kapell nere i tunnelbanan vid Stephansplatz som hade glömts bort i 200 år och sedan återupptäckts och grävts fram i samband med tunnelbygget på 1970-talet.

I Wien såg jag både byggnader jag studerat i detalj hemma och byggnader jag inte kände till innan. Solklart var att det var en jättebra stad att turista i för arkitektur och konst. Därefter tog jag nattåget till Rom, med ett byte i Bologna på morgonen.

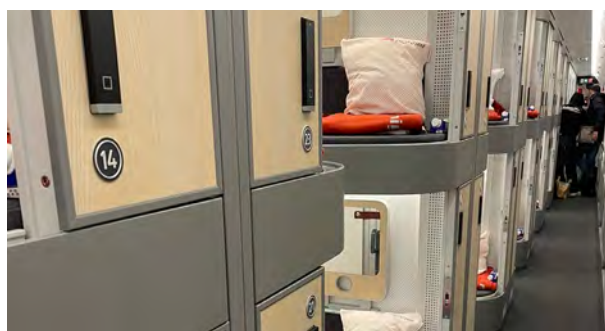
Hietzing station. Kejsarens vänthall syns vid andra änden.

Taket i kupolen i Kejsarens vänthall.

Typisk trappa ner till plattformen på stationerna ritade av Wagner.

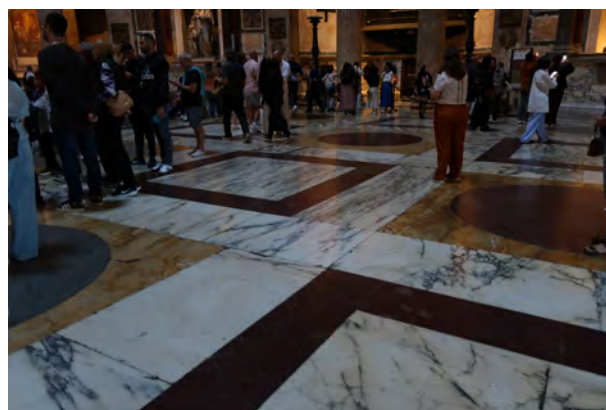
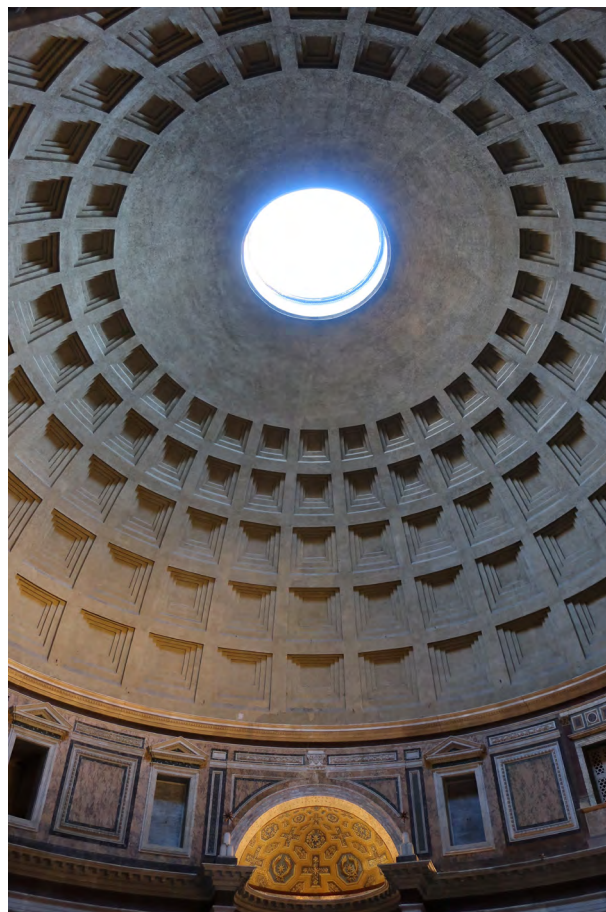
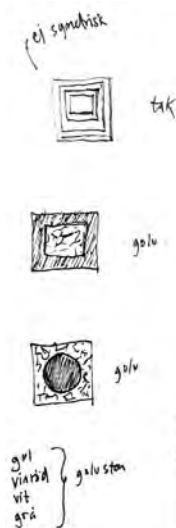

På nattåget till Rom åkte jag i en liten en-persons-kupé

Rom

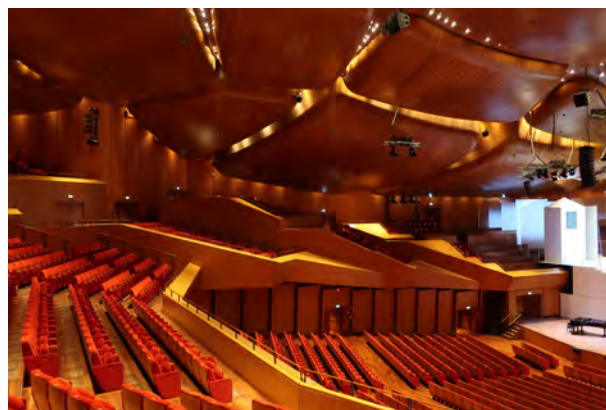
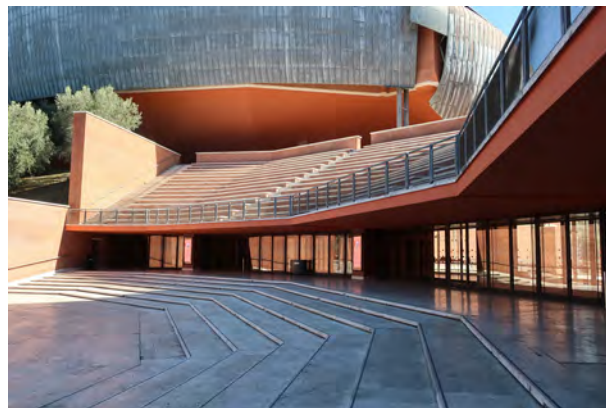
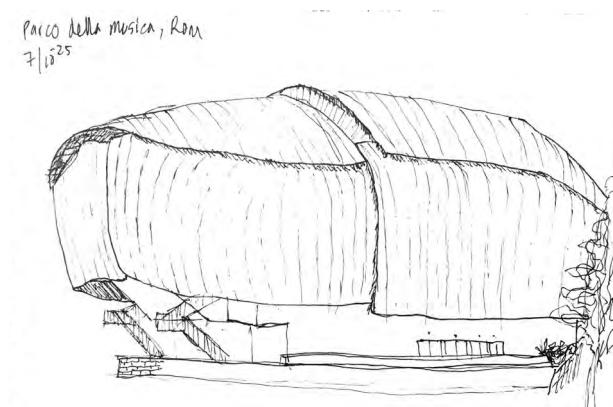
Jag anlände till Termini vid 9 på morgonen till en solig men frisk morgon. Efter att ha lämnat av min packning på hostelet köpte jag mig ett tunnelbanekort, tog med lite frukost och åkte till Giardino degli Aranci. Det var just där mina klasskamrater hade börjat sin studieresa i Rom två år tidigare. Sen tog jag en promenad förbi Circo Massimo som var fullt av vita tält och instängslat, och inte mycket att se. Sedan gick jag till Colosseum och där chockades jag av folkmassornas storlek.

På eftermiddagen besökte jag flera kända platser som vi tittat på i Romkursen – Fontana di Trevi, Pantheon och Piazza Navona. Det var lite lättare att röra sig genom folkhavet än tidigare på dagen men jag kan inte säga att jag kom särskilt nära fontänen. Förutom den aspekten tycker jag att Rom var en plats värd att upptäcka i verkligheten. Det var häftigt hur tätt det var med ruiner från Romarriket, kyrkor, statyer och monument. Jag blev särskilt positivt överraskad av Pantheon. Jag hade ju besökt Altes Museum bara veckan innan men detta rum var något alldeles särskilt. Just att ljuset kom in genom hålet i toppen gjorde att rummet upplevdes väldigt mäktigt. Även golvet hade en symmetri av olika färger och former i vackra stenslag. Jag lade också märke till träelementen i innertaket av portiken utanför.

Pantheon i Rom. Taket och golvet var häftigast att se. Jag kan också skryta med att jag köade i 5 minuter för att lösa en gratisbiljett för arkitektstudenter och fick sedan gå in direkt, medan det fanns en kö på över 200 personer utanför som hade förköpt biljett på nätet...

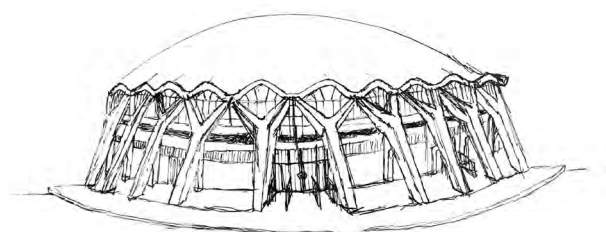
Nästa dag i Rom tog jag bussen till Parco della Musica. Där var det folktomt och jag strosade runt och tog foton utvändigt. Sen såg jag att entrén till foajén stod öppen så jag gick in. Sen fortsatte jag utforska byggnaden, gick upp för några trappor, genom korridorer och upp för fler trappor tills jag såg en till öppen dörr. Jag gick fram och kom in högst upp på läktaren i den stora konsertsalen som var helt tom förutom tre personer längst ner vid scenen som såg ut att jobba med något.

Konserthallen var verkligen värd ett besök i verkligheten. Det var en upplevelse i sig att gå runt de tre stora "skalbaggarna" och att upptäcka hur allt hängde samman i flera olika nivåer med trappor och torg. Det fanns även en taktilitet i materialen som upplevdes starkare på plats än på foto: de välva akustiska elementen i trä och det varma ljuset invändigt i konsertsalen, den stabila basen i rött tegel och skalet i koppar klädde in salarna med en lätthet och luftighet.

Ett par hundra meter bort låg Palazzetto dello Sport – en cirkulär idrottsarena som nästan påminner om ett flygande tefat. Jag gick ett varv runt och förundrades av symmetrin och av de tunga betongpelarna som höll upp det lätta taket. Efter att ha skissat och fotat såg jag genom fönstret att en dörr var öppen på andra sidan byggnaden. Självklart gick jag dit och frågade om jag fick kika in, och det fick jag! Även om jag studerat byggnaden hemifrån så förundrades jag över hur härligt rummet kändes. Det mönstrade taket med en cirkel i mitten påminde mig om gårdagens besök på Pantheon och det nedsänkta golvet gav en till dimension till byggnaden. Därefter fortsatte jag min promenad till MAXXI, precis som den promenad jag gjort på google streetview två år tidigare. Jag hann vara därinne i kanske

20 minuter innan det gick ett larm och vi fick utrymma, så jag hann inte se så mycket.

Sista dagen i Rom besökte jag *Caracallas termer* och förundrades över de höga väggarna och vackra mosaikgolven. Jag försökte föreställa mig livet på platsen när badhuset var i bruk och hade flera tusen besökare per dag.

Jag gick även på *Museo Nazionale Romano, Terme di Diocleziano* som också varit ett Romerskt badhus. På 1500-talet fick Michelangelo i uppdrag av Påven att bygga om ruinerna av badanläggningen till att inhysa en basilika och ett kloster. Jag lekte med tanken att få i uppgift att rita en transformation på en 1800 år gammal byggnad och plats... Idag har vi lite annat förhållningssätt än påve Pius IV hade.

På de gamla Romerska badhusen såg jag massor av vacker mosaik. Varje sten var ungefär lika liten som fingernagel.

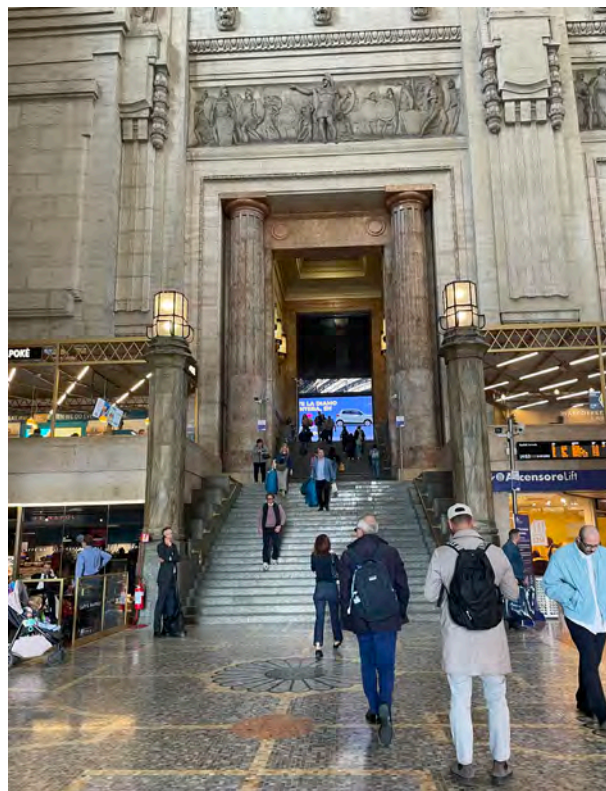
En del av klosterträdgården

Skiss på lilla klostergården. De olika huskropparna som tornar upp sig i bakgrunden avslöjar många lager av om- och tillbyggnad.

Jag såg så mycket spännande i Rom så jag fick inte plats att skriva om allt. Men efter tre dagar satte jag mig på tåget mot Milano där jag bytte tåg och åkte vidare till Zürich. Tågstationen i Milano var minst sagt majestätisk. Där blev jag också nöjd med att jag reste med ryggsäck när jag såg alla andra resenärer släpa på rullväskor i trappan.

Stationshuset i Milano hade en enorm rymd!

Zürich

I Zürich var det stora målet att besöka Le Corbusiers sista byggnad, Centre Le Corbusier.

För ett år läste jag en kurs om material och detalj där vi studerade tektonik och byggde modeller i grupp av en tilldelad byggnad. Då lärde jag mig massor om detta museum tillika gesamtkunstwerk. Jag studerade ritningarna, byggde 3D-modell i rhino och byggde modell i gips och trä av olika delar av huset. När jag kom dit i verkligheten kändes det därför som att möta en vän från internet, någon som man känner väl men ändå aldrig sett i verkligheten.

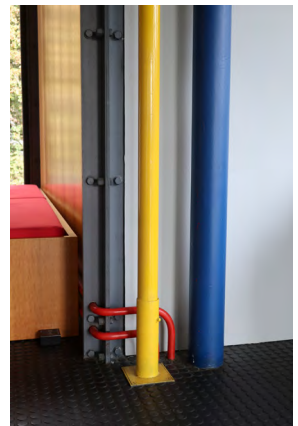

Jag försökte mig på att måla av museet i akvarell

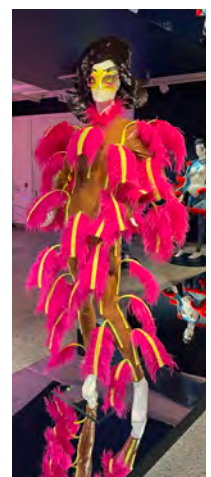

Jag utforskade varenda liten vrå och gladde mig i att själv få välja hur jag rörde mig genom byggnaden och från vilka vinklar jag tittade och fotade. Det enda som överraskade mig var en liten bit innertak som i verkligheten visade sig vara ljusblå och inte vit. Jag fick också se den delen som sällan läggs ut på internet – toaletterna, som även de var typiskt Corbusier med starka färgval: grönt och rosa.

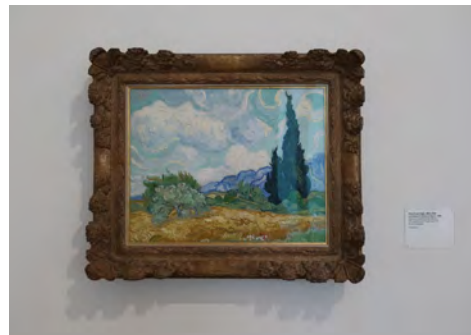
Jag köpte en biljett som gällde både till Centre Le Corbusier och till Museum für Gestaltung. Där fanns det massor av gamla film posters och klassiska soffor och stolar att titta på (och sitta på!). Men den stora utställningen handlade om AI och interaktiva verk. Där hoppade jag som en spindel i rymden och jagade insekter (med VR), komponerade musik med former och dansade med handdockor på en skärm. När jag trodde att jag hade sett allt hittade jag en utställning i källaren med otroliga drag queen-kostymer samlade av Susanne Bartsch. Ett minst sagt spännande museum!

I hela huset är det starka primärfärger, förutom innertaket vid entrén...

Dagen därpå besökte jag även Kunsthaus Zürich och blev inte besviken! Det var ett enormt museum med många kända målerikonstnärer. Det fanns även interaktiva rum med ljus och musik som samspelade. Museet bestod av en ny och en gammal byggnad som låg på varsin sida om gatan och kopplades samman med en underjordisk tunnel. Den nya byggnaden var mer stilren monolitisk medan den gamla hade en hel del utsmyckningar på väggar och tak. Jag hittade även lekfull arkitektur: på baksidan av museet stod ett stort trollhuvud. Där inne fanns ett klätternät som ledde upp till en rutschkana. Eftersom jag inte såg ett enda barn i sikte fick jag självklart klättra upp och prova!

På Kunsthaus Zürich såg jag bland annat Merzbachers samling av färgglada tavlor.

Kupolformade växthus i Botaniska trädgården

Därefter hann jag med ett besök i botaniska trädgården, med kupolformade växthus, mitt under skördemarknaden. Innan det var dags att hoppa på nattåget blev det också ett dopp på kallbadhuset, en kik på Tamedia-byggnaden utifrån och att gå omkring på Calatravas tågstation.

Stationen Stadelhofen, designad av Calatrava

Badhuset Seebad Utoquai hade ingen bastu...

Amsterdam

Sista anhalten på min resa var Nederländerna.
Där bodde jag vid Amstel Station i Amsterdam.

I Amsterdam gick jag längs de klassiska kanalhusen, de med krokarna högst upp och stora fönster, för att kunna flytta in och ut möbler, som inte går att bära upp för de smala trapporna. Jag gick även på Van Loon museum – en pampig kanalbostad från 1600-talet som hade bevarat mycket inredning genom åren och som dessutom ställde ut moderna tavlor. Det mest utmärkande var att sängkläder, prydnadskuddar och stoppade möbler hade samma mönster som tapeten på väggarna. En intressant trend!

Innertaket på köket i källaren av Van Loon-huset var vackert vävt och kaklat.

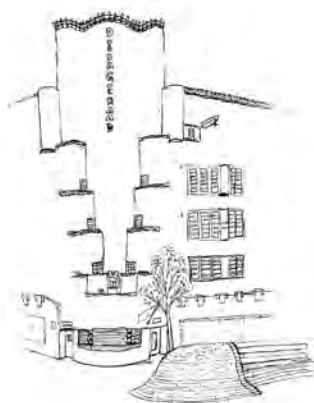
Jag besökte också området Dageraad med stora kvarter av tegelhus dekorerade med rundade burspråk och väggar. Detta var typiskt för *Amsterdamskolan*. Jag förundrades också av olika entréer som ibland var riktigt smala men ändå dekorativa.

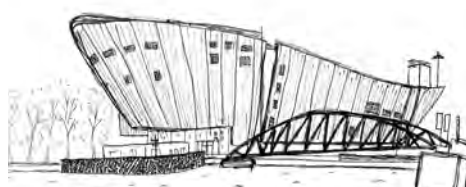
Jag gick även på arkitekturmuseet ARCAM och förbi NEMO Science museum som låg likt en stor val av koppar i hamnen. Jag hann också gå in i foajén till Teater Tuschinski. Bilden till vänster visar entrén med biljettkioskerna bevarade!

Skiss på en kanalgata i västra Amsterdam

Tegel, runda former och dekorerade entréer var något jag tittade mycket på i Amsterdam.

En skiss av NEMO sett från kajkanten mitt emot.

Utrecht

Ett pendeltåg bort från Amsterdam ligger Utrecht. Där spenderade jag min sista dag på resan. Först åkte jag till Rietveld Schröder huis. Och det var väl värt ett besök! Jag gick på visning och fick gå runt i huset i färgglada tofflor som alla hade på sig för att skydda golvet. Vi fick lära oss om processen av hur huset blev till och så en demonstration av när innerväggar flyttades och drogs fram för att ändra rumsligheten. Jag lärde mig också att de olika färgerna på golvet bestämdes när madam Schröder var bortrest. En del av golvet blev vitmålat och hennes barn har berättat att de fick tippa på tå och hoppa över de bitarna för att inte smutsa ner golvet.

Efter visningen strosade jag runt lite i centrala Utrecht och hittade den enorma tegelbyggnaden Inktpot som byggdes för statliga järnvägsbolaget. Jag smög även in i entrén och kikade lite på interiören. Jag önskar att jag hade haft mer tid i staden. Utrecht påminde mig på många sätt om Lund: att vara den gamla universitetsstaden intill storstaden.

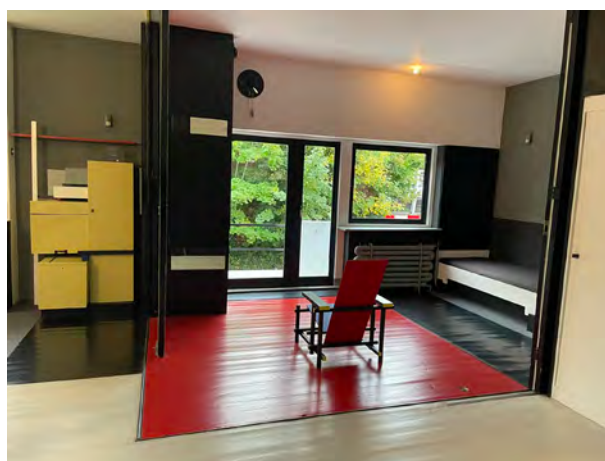

Inktpot är Nederländernas största tegelbyggnad som består av 22 miljoner tegelstenar. Den färdigställdes år 1921. Arkitekt: George van Heukelom

Till höger: Genom att skissa av huset blev det tydligt för mig att byggnaden verkligen är ett 3-dimensionellt kollage av element som sticker in och skjuter ut. Jämför man skissen med foto ser man också hur mycket färgerna gör för husets uttryck.

Till vänster: Vid entrén fanns ett prat-hål som ledde upp till köket på andra våningen. Det användes av brevbärare bland andra.

Den ikoniska stolen stod framme i ett av sovrummen. På golvet ser man spår mellan det röda och vita där skjutbara väggar kan dras för.

Reflektion

Jag är jättenöjd med min resa! Jag fick se många byggnader jag studerat på distans och fått känna hur de upplevs i verkligheten – med ljus som förändras, folk som rör sig och olika akustik och temperatur. Det var otroligt givande! Förutom alla byggnader jag redan kände till fick jag också se massor av nya, både kända hus och vanliga hus i städerna, vilket gav mig massor av inspiration. Mellan varven hann jag med att gå på några konst och designmuseum och uppleva bland andra Klimt, Picasso, Miró och Van Gogh. Dessa verk stod också utställda i arkitektoniskt intressanta museibyggnader.

Att resa är att uppleva, inget nytt där. Men måste man resa till en byggnad för att förstå den? Vad är skillnaden mellan att uppleva och analysera?

När det kommer till de hus jag studerat alla mest i detalj (och mest nyligen): Centre Le Corbusier i Zürich upplevde jag att besöket inte gav mig mycket mer när det kommer till att förstå hur byggnaden är uppbyggd och ser ut. Besöket var snarare en fröjd, som att få träffa en kändis från tv man kan allt om. Det ger en glädje och en tillfredsställelse att få se något med egna ögon, att få interagera. Men, trots att jag snurrat och tittat på byggnaden från alla vinklar och vrår digitalt finns det ett element som inte gick att uppleva på distans – tiden. Genom att tiden passerar kan man också uppleva rörelsen i relation till en byggnad. Att få röra sig till, runt och genom ett hus ger en ytterligare dimension.

Betyder det att jag nu kommer bli en bättre arkitekt för att jag rest till Rom och sett Pantheon i verkligheten? I min erfarenhet upplever jag att det kan vara lättare att samla mycket information från flera källor och lära sig om en byggnads fakta hemifrån. Men för att verkligen **känna** hur en byggnad upplevs behöver vi åka dit och närvara i både tid och rum. Detta är intressant när det kommer till yrkesrollen att som arkitekt gestalta rum som ännu inte finns. Där tror jag att en stor erfarenhetsbank av byggnader vi redan upplevt hjälper till. Har man en gång varit i en byggnad med stor kupol kan man föreställa sig ungefär hur en annan kan tänkas kännas och därmed kunna rita en själv.

Min uppfattning är att det viktiga är att uppleva

olika rum, alltifrån att bo i olika typer av hus till att besöka kyrkor och museum. När man reser är det lätt att man framförallt tittar på offentliga rum och platser. När man är hemma besöker man i högre utsträckning vänner och bekanta i deras hem och får på så sätt en inblick i bostäder. Det viktiga är nog att som arkitekt titta på, och uppleva många olika byggnader, med hög kvalitet.

En annan aspekt med att resa är att man ”slår på” sitt öga och tittar efter arkitektur och design vart man än går. Eftersom allt är nytt är det lättare att upptäcka än i hemmiljön där hjärnan går på autopilot. Men med lite mer medvetenhet kan man ge sig ut i närmiljön och studera arkitektur man inte tidigare lagt märke till. I vardagen kan det räcka att åka till en annan stadsdel eller grannstaden för att öppna ögonen lite och få ny inspiration. Alla resor är därför intressanta och relevanta på sitt sätt, långa som korta!

Slutligen vill jag slå ett slag för att våga resa själv. Det var första gången jag var borta på egen hand utan mål att träffa någon annan. Och det var verkligen inga konstigheter. Faktum är att det var mycket roligare att vara bortrest själv än att vara hemma själv. Det fanns så mycket spännande att se och upptäcka och jag kunde göra det i min egen takt. Trots att jag reste själv var jag sällan ensam. Jag träffade gott om pratglada personer på hostel, tåg och sevärdheter!

Tack för möjligheten att åka på den här resan. Det kommer jag minnas hela livet!

– Adelie Centerstam, 2025

Jag hittade Påven i en gränd, på kvällspromenad i Rom.

Efter en helt okej natts sömn i Prag på väg till morgontåget!